

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония и полифония в
ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „ДОКТОР”,

представен от

Нона Бориславова Кринчева, редовен докторант към катедра
„Музика”, „Факултет по изкуствата“, Югозападен университет „Н. Рилски“

на тема:

ПРИНЦИПИ В КЛАВИРНАТА ПЕДАГОГИЧЕСКА СИСТЕМА ОТ КРАЯ НА XIX И НАЧАЛОТО НА XX ВЕК В БЪЛГАРИЯ

Нона Кринчева е завършила Национално музикално училище „Л. Пипков“, гр. София, и магистърска степен в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, в класа на проф. д-р Атанас Куртев, със специалност пиано. Тя е носител на редица награди от национални и международни конкурси като пианист, камерен изпълнител и корепетитор:

- Международен конкурс за камерна музика” гр.Пловдив 2014 – III награда и Специална награда за изпълнение на произведение от Шостакович,;
- „Надежди таланти майстори” – Добрич, 2002, I награда;
- „Международен конкурс за Австрийска инструментална камерна музика” – София, 2012, I награда;
- „Концертино” Прага, 2002, Специална награда и др.

Стипендиантка е на Фондация „Райна Кабаиванска”, била е на редица майсторски класове по пиано и камерна музика, осъществила е записи в БНР,

БНТ, Телевизия „Нова“ и др.

Представената за защита дисертация на тема: **Принципи в клавирната педагогическа система от края на XIX и началото на XX век в България** е в обем от 217 страници и съдържа: Увод, три глави, Заключение, 4 приложения и Библиография. Изборът на тема от докторантката за клавирната педагогическа система в България при нейното възникване и трудностите, които произлизат от оскъдните данни /особено в периода след 50-те години на 19 в. до началото на 20-ти/, за оформянето ѝ, за влиянията на водещи и утвърдени педагогически клавирни школи, за необходимостта от привнасянето на собствен поглед и концепция в Дисертацията, от подход, който да съдържа нов прочит на съществуващите анализи е амбициозна задача. За реализиране на набелязаните цели докторантката трябва да притежава достатъчна ерудиция и професионален опит, които да подпомогнат аргументацията на направените изводи и нейните намерения за практическо приложение на направените анализи.

Целта на изследването е търсенето на идентичност на българската клавирна школа, на връзка между съвременната клавирна педагогическа система и системата, когато тя се е формирала, в избора на посока, на подходяща методология, така необходима при изграждането на един музикант. Използването на някои от съвременните достижения на водещите в това отношение педагогически школи и прилагането на използваните от тях подходящи методи при съвременната подготовка на бъдещите пианисти е важен елемент за актуалност на предлаганите форми на обучение. Определянето на важните компоненти и неизбежността на налагащия се избор от множество възможности при подготовката на един инструменталист, са актуални както при оформяне на българската клавирна школа, така и днес. Индивидуалният подход свързан със спецификата на всеки пианист и при

изграждане на клавирната техника, и при прочита на музикалните произведения от различни музикални стилове, и при изясняване на своеобразността на използвания музикален език, за пресъздаването на различни настроения и характери, за постигането на художествени образи с емоционален заряд, е от решаващо значение за пълноценната подготовка. Всичко представено до тук показва актуалността на научната разработка и положителния ефект, който тя /дисертацията/ би имала при методическата подготовка на бъдещите преподаватели. Този мост за основните принципи на педагогическата клавирна система от края на XIX век и началото на XX век, развитието ѝ и състоянието днес е важен за непреходността на основни достижения в ежедневната работа, които нямат алтернатива.

Докторантката показва богати познания по разглежданата материя, притежава научен изказ, който дава широта на съжденията, представя в дълбочина съществуващите подходи за анализ и изгражда концепция за представянето на своята теза като използва за отправна точка „Изкуството на пианиста“ – първият български обширен научен труд за принципите на клавирното изпълнение.

Направеният обзор на зараждане на музикалното изкуство в България е изчерпателен, с множество факти и изследователска работа, които представят условията на формиране и развитие в исторически, в политически, в икономически и в културен план. Убедително са представени влиянието на музиканти, които са пребивавали в България, възможностите за обучение на български таланти деца в Западна Европа, ролята на фолклора при създаване на национален стил, приносът на Анастас Стоянов, Хенрих Визнер и Ангел Букорещлиев за развитието на клавирното изкуство в началния му етап, първите композиторски опити и началото на нотопечатенето в България, незаменимата роля на Андрей Стоянов и Иван Торчанов като основатели на

клавирната школа у нас и тяхната роля, която имат за издигане на професионалното обучение на българската клавирна педагогика.

Във втора глава **Формиране на клавирната педагогическа система в България** се представят ускорените темпове на развитие не само в сферата на обучение, създаването на стройна педагогическа система, която не отстъпва на утвърдени такива, но и като професионално израстване и емоционално естетическото въздействие на българските пианисти, повишаване нивото на концертния живот и все по-важното място, което заема музиката в българската културна общественост. Първите големи успехи на българската клавирна школа от една страна се дължат на ентузиазма и любовта към музиката, а от друга на теоретичните трудове свързани с практиката на изпълнителското изкуство. Представени са публикациите на А. Стоянов и неговата незаменима роля за изграждане на стройна, методична система, балансирана в отношението между техническото развитие и художественото изпълнение. Специален анализ от Нона Кринчева е посветен на фундаменталния му труд „Изкуството на пианиста“, предназначен за изпълнители и педагози. Този труд дискутира проблеми, които са актуални и до днес, проследява пътя и развитието на неговите ученици и студенти, едни от най-ярките имена, останали в историята на българската музикална култура. Тези успехи са ярко доказателство за качеството на създадената система, за ролята на Андрей Стоянов за българската музика. Нона Кринчева представя една логично построена и достатъчно аргументирана картина на българската клавирна педагогическа система, на пътя, който извървява и принципите, на които се подчинява, за да стане равностойна само за няколко десетки години на клавирни школи с вековни традиции.

Централна и с най-голям принос към музикознанието се явява третата глава в Дисертацията озаглавена **Връзка между клавирното изкуство от края на XIX и началото на XX век и съвременните педагогически принципи**. Направените съпоставки на различни фактори, които имат значение за подготовката на пианиста, за принципите в съвременната българска клавирна педагогика и кореспондирането им с основополагащия труд на А.Стоянов - „Методика на обучение по пиано“ са представени от позицията на един ерудиран практик, какъвто е докторантката, на един пианист, който познава нещата от „кухнята“. Анализирани са не само професионалното изграждане на музиканта, но и не така важните на пръв поглед „странични, допълнителни елементи“ за реализацията на бъдещите пианисти като:

- ролята на глобализацията и променените условия в днешни дни;
- необходимостта и потребността от музикално изкуство в съвременността;
- новите предизвикателства и ускорените обороти на заобикалящия ни свят.

Всичко това има пряко отношение към мотивацията, организацията на работния процес и критериите за професионализъм. Не са подминати основни изисквания – индивидуален подход, активност на обучавания, системност, възискателност и пр.

Основните приноси на разработката са свързани с представяне на факти от формиране на клавирната педагогическата система в България, нейната приемственост сред най-изявените изпълнители и преподаватели, оформят ясна визия за допирните точки с утвърдени клавирни школи при създаване на методологичните основи, представят убедително ролята на Андрей Стоянов

като основоположник и носител на клавирните традиции, прехвърля мост към новите предизвикателства на клавирното обучение в съвременни условия и необходимостта от оптимизиране на обучението чрез иновативни световни практики.

Препоръчвам трудът, при възможност, да бъде издаден, тъй като притежава много качества и ще бъде полезен за изпълнители и теоретици със своите констатации и изводи.

Докторантката детайлно познава създадената литература по тематиката и коректно представя ползваните източници. Направените изводи за педагогическите принципи са много добре аргументирани и примерите, които подкрепят направените заключения за характерните особености са убедителни и удачно подбрани. Авторефератът представя коректно основните проучвания, научни постановки и изводи на дисертационния труд.

В заключение, изразявам своето положително становище за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на Нона Кринчева, редовен докторант към катедра „Музика”, Факултет по изкуствата, ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград. Дисертационният труд има приносен характер като теоретична и научна разработка.

02.08.2018 г.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев